

KLYS bidrag till Stockholms stads samråd om förslag till kulturstöd

Diarienummer 1.1/3248/2011

KLYS
2011-10-03

Innehåll

KLYS bidrag till Stockholms stads samråd om förslag till kulturstöd	3
1 Presentation av KLYS	3
2 Inledning	3
3 Övergripande synpunkter	3
3.1 Avsaknad av analys av Stockholms kulturliv	3
3.2 Ansvar för infrastruktur av kulturella verksamheter	3
3.3 Avsaknad av kopplingen mellan digitalisering och upphovsrätt	4
3.4 Ansvar för kontinuitet och konstnärlig långsiktighet	4
3.5 Avsaknad av konsekvensanalys	4
4 Om förslaget till nytt system för kulturstöd ändå genomförs	4
4.1 Nytt system för kulturstöd hotar den konstnärliga friheten	4
4.1.1 Åsidosättande av principen om armlängds avstånd	4
4.1.2 Risk för osynliggörande av många sökanden	5
4.1.3 Redovisning av växtpengarna samt ateljéstödet	5
4.2 Transparens och tydliggörande av roller	5
4.3 Kollektivavtal och MU-avtalet	5

KLYS bidrag till Stockholms stads samråd om förslag till kulturstöd

1 Presentation av KLYS

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd - är en samarbetsorganisation för konstnärligt yrkesverksamma inom olika konstområden. Vi representerar genom våra 16 medlemsorganisationer kulturskapare i hela landet inom områdena ord, bild/form, ton och scen/film. En stor del av dessa kulturskapare bor och verkar i Stockholm. Mot bakgrund av Stockholms stads stora betydelse för svenskt kulturliv ser sig KLYS, som i första hand företräder kulturskapare på det nationella planet, föranledd att delta i det aktuella samrådet.

2 Inledning

Stockholms stads förslag till nytt stödsystem för kulturen fick i våras hård kritik för att ha hastats fram utan demokratisk förankring. KLYS tillhörde dem som då kraftfullt ifrågasatte Stockholms stad tillvägagångssätt. Vi välkomnar därför den möjlighet till samråd som nu erbjudits det fria kulturlivet och dess organisationer, och vill härmed lämna våra synpunkter på förslaget, grundade på våra kunskaper och erfarenheter, såväl på nationell, som lokal nivå.

3 Övergripande synpunkter

KLYS sympatiserar med Stockholms stads vision att främja en större mångfald i Stockholms kulturutbud. Likaså är vi positiva till ambitionen att kulturen ska nå fler medborgare och att fler ska kunna uttrycka sig konstnärligt samt att kvalitetsaspekten ska ligga i fokus. KLYS har dock flera övergripande invändningar mot förslagens utformning och dess faktaunderlag och anser att det bör omarbetas på följande grunder.

3.1 Avsaknad av analys av Stockholms kulturliv

Till att börja med anser vi att förslaget inte bygger på verkliga förutsättningar för Stockholms kulturliv. I förslaget byggs upp ett system som inte är kopplat till hur stadens kulturliv faktiskt ser ut. En ordentlig analys av hela Stockholms kulturliv hade behövts till grund för ett nytt kulturstödssystem. Det Stockholms stad vill uppnå i sina visioner kräver rejäla resurser och kommer inte att kunna infrias inom befintliga ekonomiska ramar. De möten, samarbeten, utbildningsinsatser o s v som man ser framför sig är kostnadskrävande och kan inte bli verklighet om inte anslagen till kulturstöden höjs avsevärt. Någon sådan anslagshöjning aviseras inte. När det gäller finansieringen av kulturen i Stockholm anser KLYS att den kraftiga befolkningsökning som förutses och som ger ett större skatteunderlag måste ge utslag i anslagsfördelningen.

3.2 Ansvar för infrastruktur av kulturella verksamheter

Vi vill också i sammanhanget påpeka att Stockholms stad har ett ansvar för infrastrukturen av kulturella verksamheter i staden. Detta ansvar, som måste bygga på en helhetssyn av Stockholms kulturliv, lyser med sin frånvaro i förslaget och dess bilaga. Som exempel på verksamheter som inte längre stöds av staden kan nämnas de s k kollektivverkstäderna på bild/formområdet samt dansares dagliga träning. Det finns således allvarliga luckor i den kulturella infrastrukturen i Stockholm som måste åtgärdas.

Förslaget syftar till att kulturlivet ska skapa fler samarbeten, möten med publik, medborgare, föreningsmedlemmar och leda till en större delaktighet. Samtidigt anvisas att lokalerna ska delas av flera. Frågan uppstår då var all denna nya verksamhet ska äga rum? Det är nödvändigt med ett fortsatt stort utrymme för repetitioner och experimenterande, annars finns risk för urvattning och utarmning av själva konsten och kulturen. De ständigt ökande lokalkostnaderna innebär i praktiken en långsiktig nedskärning av kulturen. KLYS anser att Stockholms stad måste ha en särskild politik för lokaler på kulturområdet, för att kunna freda och utveckla stadens kulturlokaler.

3.3 Avsaknad av kopplingen mellan digitalisering och upphovsrätt

Analysen om den digitala utvecklingen ställer vi oss också kritiska till. Digital spridning av konst och kultur innefattar användning av upphovsrättsligt skyddade verk. Upphovsrätten nämns dock överhuvudtaget inte i sammanhanget, än mindre som en kostnad. Digitala arrangemang av den typ som nämns i avsnittet om digitalisering handlar ofta om stora belopp.

3.4 Ansvar för kontinuitet och konstnärlig långsiktighet

Större vikt borde i förslaget ha lagts på faktumet att hela 86 % av medborgarna i Stockholm säger sig vara nöjda med Stockholms kulturliv. Förslagets utgångspunkt har istället varit den revisionsrapport som kritiserat det rådande kulturstödssystemet för att vara alltför statiskt och sakna flexibilitet, när bidrag utgår till samma mottagare under flera år. Vi anser att det alltid måste finnas delar av det fria kulturlivet i Stockholm som har kontinuitet och konstnärlig långsiktighet. Kontinuitet är viktig såväl för kulturskaparna, som för publiken. En publik byggs upp över tid genom ett ökande förtroende för kvaliteten i den konst eller i de kulturyttringar som visas. Naturligtvis anser KLYS att man ska uppmuntra förnyelse, men det bör ske genom att det tillförs nya resurser.

3.5 Avsaknad av konsekvensanalys

Vidare saknar KLYS en analys av förslagets konsekvenser. Det finns ingen analys av hur mycket det nya stödssystemet kommer att kosta (med nytt referenssystem, ansökningsförfarande m m), inte heller av effekterna för kulturen och kulturskaparna i staden. Vi ser en risk att förslagets genomförande blir mycket kostsamt, på bekostnad av medel till det konstnärliga innehållet.

4 Om förslaget till nytt system för kulturstöd ändå genomförs

Om det liggande förslaget ändå genomförs måste vissa delar i det kompletteras. KLYS har följande kommentarer till de nödvändiga kompletteringarna.

4.1 Nytt system för kulturstöd hotar den konstnärliga friheten

4.1.1 Åsidosättande av principen om armlängds avstånd

Kulturstödet föreslås ersätta fyra befintliga stödformer däribland verksamhetsstödet och projektstödet. Stödet ska kunna sökas för ett konstnärligt eller kulturellt *program* som presenteras för en publik. Att byta ut verksamhetsstödet till ett programstöd får stora, icke önskvärda, konsekvenser för det fria kulturlivet, t ex fria grupper. Bedömningen av programstödet innebär, enligt KLYS sätt att se, en förhandsgranskning av innehållet i verksamheterna som leder till en ökad styrning av konsten och kulturen i Stockholm. Vi anser att varje kulturverksamhet måste ha sitt eget ansvar för innehållet och få sina bidrag utifrån vad den presterar. Genom den föreslagna stödformen riskerar principen om armlängds avstånd att sättas åt sidan, och den konstnärliga friheten och integriteten att hotas.

Mot denna bakgrund anser KLYS att verksamhetsstödet måste vara kvar i Stockholms stads kulturstöd och att det också bör finnas en bedömning av den sökande, inte bara av "programmet".

4.1.2 Risk för osynliggörande av många sökanden

Utöver kulturstödet föreslås ett nytt s k utvecklingsstöd, med fokus på särskilda utvecklingsinsatser med långsiktiga effekter inom teknik, kompetensutveckling, etablering och förstudier. Syftet är att investera i strukturer och kompetens. Det finns oro från KLYS att minskningen av avtalet stödformer - i förslaget reduceras de till endast två stycken; kulturstöd och utvecklingsstöd - kommer att leda till ett osynliggörande av många sökanden och en ökad konkurrens om samma medel.

4.1.3 Redovisning av växtpengarna samt ateljéstödet

För att få en överblick över de stödformer till kultur som staden förfogar över är det önskvärt att en redovisning av de s k växtpengarna samt ateljéstödet finns med i förslaget. Det nyligen införda bonussystemet inom ramen för växtpengarna bör för övrigt avvecklas och pengarna föras över till det nya kulturstödet.

4.2 Transparens och tydliggörande av roller

Vidare måste referensgruppernas/personernas, handläggarnas och Kulturnämndens olika roller när det gäller bedömningar och beslutsfattande tydliggöras. Referenspersonerna ska ha tydliga mandat. I förslaget framgår inte var eller av vem beslut ska fattas om vilka sökanden som ska beviljas stöd. KLYS anser att det tydligt måste framgå vem som har fattat vilka beslut. Det är viktigt med transparens på det här området, inte minst för de sökande. Konstnärsnämndens och Kulturrådets beslutsmodeller kan här tjäna som förebild.

4.3 Kollektivavtal och MU-avtalet

Bland de formella villkor som ska uppfyllas för att få stöd bör enligt KLYS uppfattning också finnas med att sökanden ska följa gällande avtal (t ex kollektivavtal och det s k MU-avtalet på bildområdet) när det gäller ersättningar och arvodering till yrkesverksamma kulturskapare.

För KLYS

Anna Söderbäck

Ordförande

08 667 88 90

www.klys.se

klys@klys.se